

Differentiatie - Ouderengeneeskunde

Dit is de afdeling, dit zijn de patiënten

De differentiatie Ouderengeneeskunde is het onderdeel van de Interne Geneeskunde dat zich bezig houdt met de etiologie, preventie, diagnostiek en behandeling van multimorbiditeit bij oudere patiënten.

Patiënten en casuïstiek

De vakgroep ouderengeneeskunde/ geriatrie oefent het vak in volle breedte en in al zijn aspecten uit. Het adherentie-gebied van de vakgroep is ongeveer 1.000.000 mensen. De afdeling heeft 12 bedden, in 2015 waren er 360 opnames, 750 dagklinische opnames, 900 eerste poliklinische contacten en 500 consulten. De speerpunten van de vakgroep zijn cardiovasculaire aandoeningen in relatie met cognitieve stoornissen, mobiliteitsstoornissen (vallen en botstofwisseling) en medicatieveiligheid (klinische farmacologie).

Relatie met andere disciplines

Neurologie, Psychiatrie, en zo nodig met andere specialismen zoals Orthopedie.

Eisen vooropleiding

Twee jaar waarvan 20% van de tijd wordt besteed aan Algemene Interne Geneeskunde. De eerste vier jaren van het opleidingstraject tot internist, inclusief de verplichte stages dienen voltooid te zijn.

Dit kun je aan het einde van de differentiatie periode

Je hebt een specifieke deskundigheid met betrekking tot de diagnostiek en behandeling van complexe multimorbiditeit bij oudere patiënten. Aangezien het bij deze categorie patiënten in de regel gaat om multipole pathologie op somatisch gebied in combinatie met psychisch disfunctioneren en problemen in de sociale sfeer, heb je speciale aandacht voor de interacties tussen soma, psyche en omgeving. Je werkt binnen een multidisciplinair team dat is ingesteld op deze complexe interactie. Je kunt optreden als eindverantwoordelijke voor het onderzoeks- en behandelplan, en als consultant voor een ander specialisme en binnen je (toekomstige) eigen vakgroep interne geneeskunde. Je hebt goed begrip van de specifieke problemen, de belastbaarheid en de mogelijkheden bij het handhaven of verbeteren van zelfredzaamheid en welbevinden van de oudere patiënt. Door de aard van de problematiek waarbij continuïteit van zorg belangrijk is heeft het werk van de internist-ouderengeneeskundige ook een transmuraal karakter met advisering en consultatie richting eerste lijn en de verpleeghuisgeneeskunde.

Jouw rol op de afdeling

De opleiding in de differentiatie heeft een totale duur van 24 maanden. Onderstaand een overzicht van de stages die je in deze 24 maanden loopt.

Stage ouderengeneeskunde (18 maanden)

Je loopt 18 maanden stage op de afdeling interne ouderengeneeskunde/ geriatrie in het UMC Utrecht. Op de afdeling worden uitsluitend oudere patiënten worden behandeld met complexe multimorbiditeit. Vanuit de afdeling worden poliklinische en klinische werkzaamheden verricht binnen en buiten de Interne Geneeskunde. Gedurende de gehele periode participeer je actief in de multidisciplinaire patiënten besprekingen.

Stage neuro-psychiatrie (6 maanden)

Daarnaast heb je 6 maanden stage ouderengeneeskunde met focus op neurologie en psychiatrie. Voor de leerdoelen van deze stage verwijzen wij je naar het document met de opleidingseisen voor de differentiatie op de website van de Nederlandse Internisten Vereniging. De tijdsbesteding is voor beide onderdelen gelijk. In totaal besteed je drie maanden aan psychiatrie en drie maanden aan neurologie. Het stageonderdeel neurologie vindt grotendeels plaats op de afdeling Neurologie van

het UMC Utrecht en deels op de afdeling ouderengeneeskunde/ geriatrie van het UMC Utrecht. Tijdens de stageperiode ligt je focus op patiënten met neurologische problemen. Zo liggen er op de afdeling ouderengeneeskunde/ geriatrie ook patiënten met Parkinson(isme).

De stage psychiatrie vindt plaats op de afdeling psychiatrie van het UMC Utrecht. Gedurende de gehele opleiding besteed je ook aandacht aan de psychiatrie door het werken op de geheugenpoli van de afdeling ouderengeneeskunde/ geriatrie.

Algemene competenties

Gedurende de gehele opleiding werk je verder aan je algemene competenties. In afstemming met de opleider leg je op basis van je persoonlijke verbeterpunten en ambities accenten aan in de algemene competenties die je in de differentiatie verder ontwikkelt. Competenties die specifiek in deze stage aan bod komen staan hieronder beschreven.

Medisch handelen

- Diagnostische en therapeutische vaardigheden toepassen om doeltreffend en ethisch verantwoord patiëntenzorg te leveren binnen de grenzen van je specialiteit.

De grenzen van de complexe interne problematiek van de oudere patiënt zijn niet scherp af te lijnen, je moet bij uitstek in staat zijn om doeltreffend te werken in het overgangsgebied met andere specialisten in het belang van een optimale patiëntenzorg. Daarnaast speelt in dit vakgebied steeds de afweging wanneer diagnostische en therapeutische mogelijkheden bij een individuele patiënt nog zinvol zijn.

- Je houdt jezelf op de hoogte van relevante ontwikkelingen in de geneeskunde en vertaalt die naar de eigen praktijkvoering.

Je zult je met name informatie uit belangrijke aanpalende specialismen zoals de Neurologie en de Psychiatrie eigen moeten maken, integreren en kunnen toepassen. Bijzondere kennis over het proces van veroudering, adaptatiemechanismen, demografie, epidemiologie van leeftijdsgeassocieerde ziekten en de palliatieve geneeskunde is daarbij noodzakelijk.

- Persoonlijke beperkingen in deskundigheid herkennen.

In het werkveld van de Ouderengeneeskunde heeft deze competentie een bijzondere betekenis. Je moet in staat zijn om meerdere ziekte- of organgerichte behandelingen te integreren tot een op de individuele oudere patiënt toegesneden medisch beleid. Daarbij moeten voortdurend keuzes worden gemaakt waarbij kennis, daadkracht en inzicht in de beperkingen van de eigen kennis in evenwicht moeten zijn.

- Doeltreffend in een consultatieve functie te werken.

Ouderengeneeskunde is bij uitstek een consultatief vak en stelt hoge eisen aan de sociale vaardigheden die nodig zijn om goede consultatieve geneeskunde uit te oefenen. Je moet adequaat kunnen werken in een situatie waarin je niet de hoofdbehandelaar van de patiënt bent, omdat een deel van de patiënten waarbij je een bijdrage aan de zorg levert, zich buiten de afdeling bevindt.

Communicatie

- Informatie verkrijgen van de patiënt, zijn familie en/of directe omgeving over zijn/haar problemen. De communicatie met ouderen vergt een bijzondere vaardigheid. Veranderingen in gehoor, cognitieve functies, tempo van informatieverwerking en de verschillende verwachtingspatronen maken dat een goede uitwisseling van informatie tussen geriatrische patiënten en specialist moeilijk is. Je beschikt over een specifieke, op de oudere patiënt gerichte anamnesetechniek, inbegrepen het afnemen van observatielijsten en functietesten.

- De juiste informatie te bespreken met de patiënt, zijn/haar familie en andere medewerkers in de gezondheidszorg teneinde een optimale gezondheid van de patiënt te bevorderen

Je bent in staat om ethisch verantwoord te communiceren over het medisch beleid, in het bijzonder over vraagstukken rondom het levenseinde en wilsbekwaamheid. Daar waar wenselijk of noodzakelijk wordt dit overleg gevoerd met de partner, kinderen en/of de wettelijk vertegenwoordiger.

Samenwerking

- Doeltreffend samenwerken met andere artsen en disciplines in de gezondheidszorg
Deze competentie wordt tijdens de opleiding tot internist reeds aangeleerd maar krijgt in het multidisciplinair overleg en behandeling rondom de geriatrische patiënt een verdieping.
- Een efficiënte bijdrage leveren aan de activiteiten van andere interdisciplinaire teams.
Je bent in staat om met collega's uit verschillende specialismen en disciplines een netwerk voor diagnostiek, behandeling en zorg voor ouderen op te zetten. Je hebt hierin een voortrekkersrol door het bevorderen van doelmatige, multidisciplinaire samenwerkingsverbanden en zorgketens.

4. Organisatie

- Doeltreffend en doelmatig werken in een organisatie.
Je hebt inzicht in de organisatie van het zorgaanbod voor ouderen, welke instanties wat kunnen leveren en hoe indicatiestelling en financiering geregeld zijn. Je bent in staat om indicaties te stellen voor revaliderende geneeskunde en verpleeghuisopnames. Je bent op de hoogte van de therapeutische mogelijkheden die fysiotherapie, ergotherapie, logopedie, maatschappelijke werk en psychologie voor de oudere patiënt te bieden hebben.

Bevorderen van gezondheid

- De belangrijke determinanten van gezondheid erkennen om zo efficiënt een bijdrage aan de verbetering van de individuele gezondheid en de volksgezondheid te kunnen bewerkstelligen.
Je moet probleemgericht denken en in staat zijn om complexe problemen en atypische presentaties bij oudere patiënten ontleden. In het bio-psycho-sociaal model herken je de samenhang binnen een domein en tussen de verschillende domeinen. De positieve en negatieve effecten van het diagnostisch en therapeutisch handelen kun je binnen deze samenhang beoordelen.
- Adequaat reageren op maatschappelijke onderwerpen, achtergronden, omstandigheden of situaties waarbij het opgenomen wordt voor het algemeen belang van de patiënten, beroepen of de samenleving in zijn geheel.
De mondigheid en derhalve de invloed van de oudere patiënt in de politieke en maatschappelijke besluitvorming rondom de geneeskunde voor ouderen is beperkt. Daarnaast heeft zorg en behandeling van ouderen vaak een negatieve connotatie. Dit legt een bijzondere verantwoordelijkheid bij de medisch specialist op dit domein.

Kennis en wetenschap

- Bronnen van medische informatie kritisch waarderen volgens epidemiologische principes.
Deze competentie wordt tijdens de opleiding tot internist aangeleerd maar is in het geval van ouderengeneeskunde problematisch, omdat gegevens over de effectiviteit van geneeskundige behandelingen middels gerandomiseerd onderzoek in de regel afwezig zijn. De interpretatie van het wel aanwezige, veelal niet conclusieve onderzoek, vereist een goede kennis van klinisch wetenschappelijke methodologie.
- Een bijdrage te leveren aan de wetenschappelijke kennis in het vakgebied.
Deze competentie wordt tijdens de opleiding tot internist aangeleerd, maar is in het geval van de ouderengeneeskunde bijzonder omdat door de voortgaande toename in gemiddelde- en maximale levensverwachting er voortdurend nieuwe medische problemen naar voren komen die tevoren, numeriek, niet belangwekkend waren. Dit vereist het maken van keuzes in de wetenschappelijke inspanningen.

Professionaliteit

- Het vak geneeskunde uit te oefenen op een ethisch verantwoorde manier met inachtneming van de medische, juridisch en professionele verplichtingen.
Je wordt voortdurend geconfronteerd met de gevolgen van veroudering, de eindigheid van het leven en de grenzen van het medisch handelen. Dat stelt bijzondere eisen aan het professioneel gedrag als arts-persoon: voldoende empathie met de oudere patiënt om het werk goed te kunnen doen, voldoende distantie om als persoon te overleven. Om integrale besluiten te kunnen nemen over een complex medisch beleid, het al dan niet toepassen van mogelijke interventies bij ouderen, is inzicht

nodig in de invloed van persoonlijke drijfveren van de internist-ouderengeneeskundige en zijn/haar inlevingsvermogen in de drijfveren en verwachtingen bij de oudere patiënt. Het bijzondere in dit vakgebied is dat je de rol van oudere als persoon zelf nog niet hebt ervaren.

Zo ziet je week er uit

Diensten

Je verricht diensten samen met de aanwezige AIOS, de AIOS in de differentiatie en de huisarts in opleiding. De diensten hebben het karakter van bereikbaarheidsdiensten. Wanneer je binnen 15 minuten in het ziekenhuis kan zijn, kun je de diensten van thuis uit doen. Het doen van diensten voor AIOS interne gaat in overleg met de opleider interne geneeskunde.

Avond en nachtdienst	17.00 - 08.00 uur
Weekenddienst	10.00 - 10.00 uur

Weekrooster

	Kliniek	Poli/dagkliniek
Maandag		
8.00 - 8.45	Generaal rapport + onderwijs IG	Generaal rapport + onderwijs IG
8.45 - 9.00	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht
9.00 - 12.15	Patiëntenvisite	Poli/geheugenkliniek
12.15 - 13.00	Onderwijs ouderengeneeskunde	Onderwijs ouderengeneeskunde
13.00 - 17.00	Afdeling	Poli/geheugenkliniek
Dinsdag		
8.00 - 8.45	Generaal rapport + onderwijs IG	Generaal rapport + onderwijs IG
8.45 - 9.00	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht
9.00 - 11.00	Papieren visite	Papieren visite
11.00 - 11.30	Röntgenbespreking	Röntgenbespreking
12.15 - 13.00	Lunchbespreking	Lunchbespreking
13.00 - 17.00	Afdeling	Poli/dagkliniek
17.30 - 19.30	Iedere derde dinsdag van de maand refereeravond	
Woensdag		
8.00 - 8.45	Generaal rapport + onderwijs IG	Generaal rapport + onderwijs IG
8.45 - 9.00	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht
9.00 - 12.15	Patiëntenvisite met supervisie	Poli/valkliniek
12.15 - 13.00	Lunch	Lunch
13.00 - 17.00	Afdeling	Poli/dagkliniek
Donderdag		
8.00 - 8.45	Generaal rapport + onderwijs IG	Generaal rapport + onderwijs IG
8.45 - 9.00	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht
9.00 - 12.15	MDO en afdeling	Poli/dagkliniek
9.00 - 10.00		Polikliniek bespreking
12.15 - 13.00	Lunch	Lunch
13.00 - 17.00	Afdeling	Poli/dagkliniek

Vrijdag		
8.00 - 8.45	Generaal rapport + onderwijs IG	Generaal rapport + onderwijs IG
8.45 - 9.00	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht	Ouderengeneeskunde/geriatrie overdracht
9.00 - 12.15	Afdeling patiëntensite	Poli/dagkliniek
12.15 - 13.00	Lunch	Lunch
13.00 - 16.30	Afdeling	Poli/dagkliniek
16.30 - 17.00	Weekendoverdracht	Weekendoverdracht

Formele onderwijsmomenten

- Gedurende de gehele periode van het opleidingsprogramma dient aandacht te worden besteed aan de interpretatie van klinisch-wetenschappelijke onderzoek in de ouderengeneeskunde.
- Tenminste 1 referaat schrijven of een voordracht houden op een wetenschappelijke vergadering (bijv. internistendagen, of een gelijkwaardige wetenschappelijke bijdrage).
- Minimaal 30 uur geaccrediteerd onderwijs op het gebied van de ouderengeneeskunde
- Deelname aan de multidisciplinaire overleggen en refereerbijeenkomsten
- Minimaal 1 KPB per maand

Praktische informatie

Vorbereiding

Meld je na indeling in de differentiatie zo spoedig mogelijk bij de opleider van differentiatie de heer Dr. Verhaar. Van de opleider ontvang je aanvullende praktische informatie.

Planningsgesprek, voortgangsgesprekken en beoordeling

Bij aanvang van de opleiding heb je een planningsgesprek met de opleider. Zorg dat je deze op tijd inplant. Vervolgens heb je minimaal drie keer per jaar een gesprek met de opleider. De voortgang in de opleiding staat in deze gesprekken centraal.

Supervisie tijdens de differentiatie

Je werkt altijd onder supervisie van een van de stafleden. Er is een rooster voor de indeling van de supervisie. Deze ontvang je van de opleider voor aanvang van de opleiding. Er is dagelijks contact over het werk, de supervisie is laagdrempelig georganiseerd.

Solliciteren en arbeidsvoorwaarden

Je open schriftelijke sollicitatie voorzien van curriculum vitae kun je per brief of email richten aan:

Dr. H.J.J. Verhaar, internist ouderengeneeskunde
Huispost B.05.256
UMC Utrecht
Heidelberglaan 100
3508 GA Utrecht
Tel: 088-7558280 (secretariaat ouderengeneeskunde/ geriatrie)